

Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Oslo, 5. mars 2004
Vår referanse: 04-103

Endringer i Kringkastingsloven - hørings svar

Norsk Journalistlag (NJ) henviser til høringsbrev av 27.01.2004 vedr. forslag til endring av Kringkastingsloven.

Forslaget inneholder etter NJs oppfatning to hovedelementer:

1. Innskjerping av lovens bestemmelser om snikreklame/tekstreklame.
2. Ønske om tvangsmulkt som et effektivt sanksjonsmiddel for brudd på loven.

I pressens organisasjoner er det bred enighet om at snikreklame/tekstreklame både undergraver det enkelte mediets og pressens troverdighet og integritet.

For trykte medier reguleres dette av Vær Varsom-plakaten og Tekstreklame-plakaten, som er bransje-etablerte selvregulerings-ordninger.

Lovregulering av disse forholdene på kringkastingssektoren kan bare forsvares fordi frekvensressursene er et knapphetsgode som fordeles etter utlysning, til den som kan gi publikum det beste tilbudet. En kontroll av disse konsesjonhavernes forvaltning av sine privilegier vil derfor være nødvendig i forhold til publikum og hensynet til fair play overfor de konsesjonssøkere som ikke vant frem.

Dette betyr at NJ støtter et regelverk med prinsipielle etiske rammer – forutsatt at de ikke griper inn i den redaksjonelle uavhengigheten. Vi aksepterer bruk av tvangsmulkt utelukkende i forhold til strukturelle brudd på konsesjonsbestemmelser. I denne forbindelse vil vi anse innholdet i en søknad om konsesjon som et fritt redaksjonelt valg den enkelte konsesjonshaver i ettertid må følge.

Forslaget til ny § 3-3 griper imidlertid urimelig inn i den redaksjonelle selvstendighet og virker lite gjennomtenkt. Forslag til § 4-5 andre ledd er det andre forslaget vi uforbeholdent vil tilråde departementet å skrinlegge. I sin nåværende form er det så vidtrekkende at det ikke står i noe rimelig forhold til sitt formål.

Kommentarer til enkelte forslag:

§ 3-3 (Presentasjon av produkter og tjenester)

NJ kan godt forstå den gode hensikt som ligger bak forslaget, men det er utformet på en slik måte at det griper urimelig inn i den redaksjonelle frihet. I tillegg vil en slik bestemmelse ramme en hver form for forbrukerjournalistikk, kulturanmeldelse eller annen form for råd som vedrører varer eller tjenester. Medietilsynet vil ha fullmakter som i et totalitært samfunn med en slik lovtekst. Dette forslaget er følgelig helt uakseptabelt. Den nødvendige presiseringen/forbedringen på dette området er ivare tatt av forslaget til endring av § 3-4 tredje ledd.

§ 4-4 tredje ledd (Valg av kringkastingssendinger)

Publikums rettigheter overfor store kabelnett har vært varierende. Særlig har UPC sitt farseaktige valg i Oslo aktualisert en bedre sikring av publikums interesser. Vi oppfatter at denne teksten, i kombinasjon med tvangsmulkt kan være et egnet middel for å gjøre abonnentenes medbestemmelse reell.

§ 4-5 andre ledd (Forbud mot videresending)

Dette forslaget har også et omfang som er helt urimelig i forhold til formålet. NJ kan akseptere at det gjøres ulovlig å markedsføre fjernsynskanaler som bryter loven. Vi stiller oss derimot helt uforstående til at man på et slikt grunnlag kan forby salg og utleie av innretninger og tjenester som har til formål å gi tilgang til slike kanaler. En slik bestemmelse gir hjemmel for å beslaglegge parabolen til en familie som kan ta i mot 50 kanaler med høyverdig kultur og journalistikk, hvis én kanal sender tobakksreklame. Dette kommer også i konflikt med NJs prinsipielle syn på at loven i denne form kun kan forsvares som en regulering av norske kringkastingfrekvenser når de er et knapphetsgode. En slik tekst kan lett misbrukes til proteksjonistiske tiltak overfor utenlandske satellittkanaler. Det kan umulig være meningen. I tillegg synes hele forslaget å være basert på den forutsetningen at alle sendinger som ikke er tillatt etter norsk lov, er abonnementskanaler. Dette er en forutsetning som er helt uholdbar. Slike sendinger kan selvsagt være reklamefinansierte og mulig å motta uten noen form for tilgangsnøkkel.

§ 10-4 (Tvangsmulkt)

Tvangsmulkt er akseptabelt bare så lenge alle forhold som kan gripe inn i den redaksjonelle frihet er fjernet fra ferdig lovtekst. Det er imidlertid viktig at det etableres et system for informasjon om, og praktisk tilrettelegging av, ankebehandling og rettslig prøving av omtvistet tvangsmulkt. Et godt opplegg for dette vil være avgjørende for å få funksjonell rettssikkerhet.

Konklusjon:

NJ kan ikke akseptere forslaget til ny § 3-3 (Presentasjon av produkter og tjenester). Forslaget griper utilbørlig inn i den redaksjonelle selvstendighet.

§ 4-5 andre ledd har også en form og et omfang som er uakseptabel. Denne teksten kan hjemle forbud av alt motakingsutstyr for kringkasting. Det holder verken at det ikke er ment slik eller at det forsikres at loven ikke vil bli brukt på denne måten.

§ 10-4 tvangsmulkt kan være et akseptabelt sanksjonsmiddel utelukkende dersom lovteksten ikke inneholder noe som kan brukes til å krenke den redaksjonelle frihet.

Med vennlig hilsen
For Norsk Journalistlag

Ann-Magrit Austenå
leder

Stein Svendsen
faglig sekretær